

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ на Анна Вячеславовна Жидовинова на тема: „Подготовка будущих специалистов физической культуры и спорта с учетом потребностей рынка труда“, в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Физическото възпитание в образователната система“

Научен ръководител: доц. Владимир Чернев, доктор

Рецензент: доц. Любомир Борисов, доктор

Биографични данни за докторанта:

Докторанта Анна Жидовинова завършва бакалавърска степен в Казахския национален университет „Ал-Фараби“ град Алмати, Република Казахстан, специалност „Физическа култура и спорт“. От 2012 до 2014 г. взима и магистърска степен отново със специалност „Физическа култура и спорт“. От 2017 г. е старши преподавател в Казахска академия за спорт и туризъм, към катедра „Теоретични основи на физическата култура и спорта“. През 2019 г. е зачислена като докторант редовна форма на обучение към катедра „Теория на физическото възпитание“ при НСА „Васил Левски“.

В областта на физическата култура и спорта, между социално-икономическите изисквания на кадровото осигуряване и професионалното обучение, съществуват определени противоречия между организацията, съдържанието и качеството на образование. Наличието на конкурентна среда сред бъдещите специалисти по физическа култура и спорт ще подпомогне подобряването на тяхната квалификацията. В тази връзка нараства значението на иновативния подход при обучението, който ще даде възможност на бъдещия специалист да мисли не само в рамките на своята специалност, но и да вижда

възможностите от интегративен характер в различни части на физическата култура, спортната и други индустрии.

В основата на настоящето изследване стои ефективността на функционалните възможности на висшето образование за обучение на бъдещи специалисти по физическа култура и спорт. Стремехът е да се намерят начини за разрешаване на установените противоречия. В научно-теоретичен план това е проблемът за анализиране и обосноваване на методическата подготовка на бъдещите специалисти по физическо възпитание и спорт.

В тази връзка представеният дисертационен труд за подготовката на бъдещи специалисти по физическа култура и спорт, съобразно потребностите на пазара на труда в Република Казахстан има съответната приложна стойност.

Докторската дисертация с автор Анна Жидовинова е в унисон с научните изисквания в областта на теорията и методиката на физическото възпитание и спорта. Представеният дисертационен труд е с общ обем от 167 страници и съдържа увод, изложение в три глави, изводи и препоръки, използвана литература и отделно приложения. Списъкът на използваните литературни източници включва 156 заглавия, от които 139 научни разработки на кирилица, 7 на латиница и 10 интернет източника. Дисертацията е онагледена с 49 фигури и 18 таблици.

Първа глава „Теоретико-методически основи при подготовка на бъдещи специалисти по физическо възпитание и спорт, съобразно потребностите на пазара на труда “ е насочена в следните основни направления:

1. Анализ на състоянието на потребностите на пазара на труда от специалисти по физическо възпитание и спорт;
2. Научни и теоретични основи на проблема за обучението на бъдещи специалисти;
3. Методически подходи за обучение на бъдещи специалисти по физическа култура и спорт;

4. Насоки за подготовка на бъдещи специалисти по физическа култура и спорт във висшето училище;
5. Иновативни методи за обучение на бъдещи специалисти по физическа култура и спорт, съобразени с потребностите на пазара на труда.

В тази глава от дисертацията въз основа на голям брой литературни източници, задълбочено и обстойно се анализира състоянието на кадрите в системата по физическо възпитание в Република Казахстан. Аргументира се значението на потребностите на пазара на труда при обучението на бъдещите специалисти по физическа култура и спорт и възможността за запазване на академична свобода и автономия на висшите училища. Прави се преглед на иновативните методи за обучение на бъдещите специалисти и се дават насоки за тяхната научна подготовка на високо ниво. Разглеждат се основните методически подходи за обучение, като на преден план се извежда системния подход, който се основава на метода на индукцията, за да се разкрие системата за управление, е необходимо да се изследват отделни функции, операции и действия. Тук докторантът демонстрира умения да анализира специфичната информация и изразява мнението си, което е показател за задълбочено познаване на изследвания проблем.

Въз основа на извършения анализ на голям брой литературни източници по изследвания проблем в края на първа глава е формулирана добре обоснована работна хипотеза.

Глава втора „Цел, задачи, организация и методика на изследването“ е в обем от 10 страници и има класическа структура. Целта на дисертационния труд е ясно формулирана, а поставените четири задачи, насочват изследователската работа в посока отговаряща на темата на дисертацията. Обекта и предмета на изследването са коректни и сполучливо формулирани. Изследването е проведено в катедрата по „Теоретични основи на физическата култура и спорта“ на Казахската академия за спорт и туризъм, Алмати, Република Казахстан. Контингентът на изследване е

съставен от общо 55 студента магистри първа година на обучение, разделени на контролна и експериментална групи. Обучението при експерименталната група се провежда по иновативен подход, докато контролната група се обучава по стандартната съществуващата програма.

Организацията на изследването е в 3 етапа и разкрива логичната последователност при разработването на дисертационния труд.

За постигане на поставената цел и решаване на задачите са използвани достатъчно на брой методи на изследване като: проучване, анализ и обобщение по литературни източници, педагогическо наблюдение, анкетен метод, педагогически експеримент.

За обработка на данните са използвани математико-статистическите методи вариационен анализ и проверка на хипотези, чрез U-критерий на Ман Уитни.

В трета глава „Анализ на резултати“ в четири подглави последователно е анализиран изследователския материал. Резултатите от него са обработени прецизно и добре онагледени. Извършена е огромна работа при интерпретацията на данните, която е коректна и много подробна. Първата подглава е свързана с „Разработване на модел за обучение на бъдещи специалисти в областта на физическата култура и спорта, съобразен с потребностите на пазара на труда“. Според мен мястото на тези подглава не е тук и трябва да бъде преместена в първа глава.

Направените изводи и препоръки са в съответствие с резултатите от изследването. Някои от изводите се нуждаят от допълнително прецизиране.

Повечето от препоръките отправени от мен по време на вътрешната защита са коригирани.

В дисертационния труд се открояват следните приноси моменти:

1. Въз основа на състоянието на пазара на труда е обоснована нуждата от специалисти по физическо възпитание и спорт и са изведени компонентите на тяхната професионална подготовка;

2. Разработен е иновативен модел за обучение на бъдещи специалисти в областта на физическата култура и спорта, като се вземат предвид потребностите на пазара на труда.

По темата на дисертационния труд докторанта представя 3 самостоятелни публикации и 3 публикации в съавторство, които са в съответствие с минималните изисквани точки за придобиване на научни степени в НСА „Васил Левски”. Авторефератът е изготвен съобразно изискванията и отразява основните и най-важни моменти от дисертационния труд.

Заключение:

Представеният докторски труд на Анна Жидовинова е плод на сериозна изследователска дейност. По своя обхват и степен на анализ на получените резултати той има всички необходими елементи на завършен самостоятелен докторски труд. Считам, че той отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му в Националната спортна академия „Васил Левски” и му давам обща положителна оценка.

В резултат на всичко изложено до този момент с достатъчно основание предлагам на членовете на научното жури да присъдят на **Анна Вячеславовна Жидовинова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Физическото възпитание в образователната система“.**

22.01.2024 г.

гр. София

РЕЦЕНЗЕНТ:

/доц. Любомир Борисов, доктор/